

Opatrovník

Má-li být právnické osobě hmotněprávní opatrovník jmenován proto, že jsou zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy právnické osoby, aniž by právnická osoba měla jiného člena orgánu schopného ji zastupovat (§ 165 odst. 2 o. z.), potom je namístě vycházet z toho, že dochází k imanentnímu střetu zájmů mezi právnickou osobou a tím členem statutárního orgánu, jehož střet zájmů má být důvodem pro jmenování hmotněprávního opatrovníka. Proto za právnickou osobu v řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka podle § 165 odst. 2 o. z. nemůže (nesmí) jednat ten, jehož střet zájmů je důvodem pro jmenování opatrovníka.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 27 Cdo 1190/2022-184 ze dne 24.5.2023)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelky S. K., narozené XY, bytem XY, zastoupené JUDr. H.O., advokátkou, se sídlem v P., za účasti 1) K. S., se sídlem XY, identifikační číslo osoby XY, zastoupené Mgr. K.K., advokátkou, se sídlem v L., a 2) S. M., narozeného XY, bytem XY, zastoupeného Mgr. M.D., advokátem, se sídlem v J.n.N., o jmenování opatrovníka, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci pod sp. zn. 38 Nc 2401/2019, o dovolání navrhovatelky proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 12. 2021, č. j. 7 Cmo 358/2020-161, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 12. 2021, č. j. 7 Cmo 358/2020-161, a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 26. 8. 2020, č. j. 38 Nc 2401/2019-134, se ruší a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

a) Návrh na zahájení řízení

[1] Navrhovatelka se návrhem na zahájení řízení doručeným soudem prvního stupně 21. 1. 2019, domáhá, aby jí soud jmenoval hmotněprávní opatrovníkem společnosti K. S. (dále jen „společnost“).

[2] Svůj návrh navrhovatelka odůvodňuje tím, že S. M. – jako společník společnosti (dále jen „většinový společník“) – dlouhodobě porušuje své povinnosti zvláště závažným způsobem, neboť zneužívá svého většinového postavení ve společnosti. Proto valná hromada společnosti 5. 11. 2018 rozhodla o podání návrhu na vyloučení většinového společníka ze společnosti soudem. Jelikož je však většinový společník současně i jediným jednatelem společnosti, není zde podle navrhovatelky nikdo, kdo by mohl (jménem společnosti) podat návrh na vyloučení většinového společníka. Proto navrhovatelka navrhuje, aby byla společnosti jmenována jako (kolizní) opatrovnice.

b) Řízení před soudem prvního stupně

[3] Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 26. 8. 2020, č. j. 38 Nc 2401/2019-134, zamítl návrh navrhovatelky (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

[4] Šlo přitom již o druhé rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé. První rozhodnutí ve věci samé (usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 27. 5. 2019, č. j. 38 Nc 2401/2019-67; dále jen „první rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé“), kterým soud prvního

stupně vyhověl návrhu a jmenoval navrhovatelku opatrovnící společnosti, bylo zrušeno usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 Cmo 213/2019-84.

[5] Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

1) Společnost vznikla 29. 6. 2011.

2) Základní kapitál společnosti činí (od jejího vzniku dosud) 200.000 Kč.

3) Společnost založili většinový společník a P. K., narozený XY. P. K. však 12. 6. 2011 – tedy ještě před vznikem společnosti – zemřel. Do jeho práv a povinností vstoupila navrhovatelka, která je tak společnicí společnosti od jejího vzniku.

4) Navrhovatelka je společnicí společnosti s podílem o velikosti 33 %, připadajícím na zcela splacený vklad ve výši 100.000 Kč.

5) Většinový společník byl společníkem společnosti s podílem o velikosti 67 %, připadajícím na zcela splacený vklad ve výši 100.000 Kč.

6) Navrhovatelka (jako kvalifikovaná společnice) požádala většinového společníka (jako jediného jednatele společnosti) žádostí z 3. 7. 2018, aby svolal valnou hromadu společnosti k projednání návrhu rozhodnutí, kterým valná hromada vyzve většinového společníka, aby přestal se závažným porušováním svých povinností; s poučením, že neučiní-li tak, může být ze společnosti vyloučen.

7) Jelikož většinový společník nesvolal valnou hromadu do 1 měsíce ode dne, kdy byla společnosti doručena žádost navrhovatelky, svolala ji sama navrhovatelka – a to na 10. 9. 2018. Takto svolaná valná hromada, které se ze společníků zúčastnila pouze navrhovatelka, vyzvala většinového společníka, aby přestal se závažným porušováním svých povinností, a poučila jej, že nepřestane-li se závažným porušováním svých povinností, může být ze společnosti vyloučen.

8) Navrhovatelka (jako kvalifikovaná společnice) požádala většinového společníka (jako jediného jednatele společnosti) žádostí z 11. 9. 2018, aby svolal valnou hromadu společnosti k projednání návrhu rozhodnutí o rozdělení zisku za roky 2013–2017 a k projednání návrhu rozhodnutí o podání návrhu na vyloučení většinového společníka ze společnosti.

9) Jelikož většinový společník nesvolal valnou hromadu do 1 měsíce ode dne, kdy byla společnosti doručena žádost navrhovatelky, svolala ji sama navrhovatelka – a to na 5. 11. 2018. Takto svolaná valná hromada, které se ze společníků zúčastnila pouze navrhovatelka, rozhodla o podání návrhu na vyloučení většinového společníka soudem. O rozdělení zisku za roky 2013–2017 valná hromada nerozhodovala, neboť k těmto bodům nebyla usnášeníschopná.

10) Většinový společník navrhl (jako jediný jednatel společnosti) 12. 11. 2018 přijmout mimo valnou hromadu (per rollam) rozhodnutí o udělení souhlasu s „vyčleněním“ jeho podílu do K. s. s. f., identifikační číslo svěřenského fondu XY, který je veden u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. XY (dále jen „svěřenský fond“).

11) Většinový společník oznámil navrhovatelce (jako jediný jednatel společnosti) 7. 12. 2018, že rozhodnutí o udělení souhlasu s „vyčleněním“ jeho podílu do svěřenského fondu bylo přijato většinou 67 % všech hlasů.

12) Většinový společník vložil svůj podíl ve společnosti do svěřenského fondu, což bylo zapsáno do obchodního rejstříku 4. 2. 2019.

13) Většinový společník neoznámil valné hromadě, že při výkonu jeho funkce může dojít ke střetu jeho zájmu se zájmy společnosti v souvislosti s rozhodnutím valné hromady o podání návrhu na jeho vyloučení ze společnosti soudem.

[6] Soud prvního stupně nejprve zrekapituloval argumentaci, na níž vystavěl své první rozhodnutí ve věci samé. V tomto rozhodnutí uvedl, že zájmy většinového společníka jako jediného jednatele jsou v rozporu se zájmem společnosti na jeho vyloučení. Jelikož společnost neměla jiného jednatele, soud svým prvním rozhodnutím ve věci samé jmenoval navrhovatelku opatrovnici společnosti. Přitom vzal v úvahu, že „zákon omezuje společenskou žalobu pouze na případ vyloučení společníka ze společnosti soudem pro neplnění vkladové povinnosti (...) a nedopadá tak na případ vyloučení společníka podle ustanovení § 204“ zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvu (zákon o obchodních korporacích) [dále jen „z. o. k.“].

[7] Poté soud prvního stupně konstatoval, že je vázán právním názorem odvolacího soudu. Proto se zabýval tím, zda „existuje faktický důvod pro podání návrhu na vyloučení“ většinového společníka, tedy „zda reálně existuje možný střet zájmu mezi“ většinovým společníkem a společností. Dovodil, že většinový společník přestal být společníkem společnosti, neboť svůj podíl „vložil“ do svěřenského fondu, a tak není důvod jmenovat společnosti opatrovníka.

[8] S odkazem na závazný právní názor odvolacího soudu soud prvního stupně závěrem uvedl, že „pokud měl (...) zvážit, zda zájem navrhovatelky na podání žaloby o vyloučení společníka (...) může být důvodem pro ustanovení hmotněprávního opatrovníka (...), potom (...) má za to, že v případě, kdy se společnost domáhá (...) soudní cestou vyloučení společníka, který je zároveň jediným jednatelem společnosti, je dán zákonný důvod pro ustanovení hmotněprávního kolizního opatrovníka společnosti (...), aby měl kdo za společnost podat žalobu a jednat za společnost v takto zahájeném řízení“.

c) Odvolací řízení

[9] K odvolání navrhovatelky Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 17. 12. 2021, č. j. 7 Cmo 358/2020-161, potvrdil usnesení soudu prvního stupně (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

[10] Odvolací soud přitakal závěru soudu prvního stupně, podle něhož většinový společník vložil svůj podíl do svěřenského fondu, s čímž vyslovila valná hromada společnosti souhlas. Podle odvolacího soudu nelze platnost daného rozhodnutí valné hromady v tomto řízení přezkoumat. „Ke dni rozhodování soudu prvního stupně i odvolacího soudu (většinový společník) nebyl společníkem společnosti“, a proto je zřejmé, že návrh na jeho vyloučení by byl nedůvodný, protože „nelze vyloučit společníka, kterému účast ve společnosti již zanikla“. Důvod pro jmenování opatrovníka, který navrhovatelka uvádí v návrhu, tedy podle odvolacího soudu pominul.

I. Dovolání a vyjádření k němu

[11] Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), majíc za to, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a sice (posuzováno podle obsahu), zda v řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka z důvodu rozporu zájmů člena statutárního orgánu se zájmy právnické osoby lze posuzovat důvodnost žaloby, k jejímuž podání má být hmotněprávní opatrovník jmenován.

[12] Dovolatelka namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (uplatňuje dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[13] Dovolatelka předně uvádí, že zákonodárce počítal s možností, že ze společnosti s ručením omezeným může být vyloučen i většinový společník společnosti, což je patrné z § 173 odst. 1 písm. b) z. o. k., který upravuje pozastavení výkonu (sistaci) hlasovacích práv. Je-li přitom většinový společník současně také jediným jednatelem společnosti, nezbývá, než společnosti jmenovat hmotněprávního (kolizního) opatrovníka.

[14] Přitom je dovolatelka přesvědčena, že pro jmenování hmotněprávního (kolizního) opatrovníka musí být naplněny pouze podmínky § 165 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“). Zájmy člena statutárního orgánu tak musí být v rozporu se zájmy právnické osoby a právnická osoba nesmí mít jiného člena orgánu schopného ji zastupovat. V rámci řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka již však podle dovolatelky nelze posuzovat „pasivní věcnou legitimaci žalovaného ve sporném řízení o vyloučení majoritního společníka ze společnosti“, což odvolací soud učinil.

[15] Dovolatelka dále uvádí, že výklad odvolacího soudu nemůže být správný i proto, že „by bylo v rozporu s vůlí zákonodárce“, pokud by mohl společník své vyloučení ze společnosti kdykoli zmařit tím, že svůj podíl převede na jinou osobu anebo jej vloží do jím ovládaného svěřenského fondu. Dovolatelka nadto podotýká, že právní jednání, kterým většinový společník „vloží“ svůj podíl do svěřenského fondu, je absolutně neplatné. Podle dovolatelky bylo totiž jediným důvodem, pro který většinový společník „vyčlenil“ svůj podíl do svěřenského fondu, aby se vyhnul podání návrhu na své vyloučení. Jde tedy o neplatnost pro obcházení zákona.

[16] Ve vazbě na argumentaci odvolacího soudu dovolatelka dodává, že nezpochybňuje platnost usnesení, kterým bylo přijato rozhodnutí o udělení souhlasu s „vyčleněním“ podílu většinového společníka do svěřenského fondu, nýbrž platnost jednání většinového společníka, kterým svůj podíl do svěřenského fondu „vloží“. Tuto otázku již přitom lze přezkoumávat jako předběžnou i v jiných řízeních.

II. Přípustnost dovolání

[17] Dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou a splňující podmínku podle § 241 odst. 1 o. s. ř.; dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

[18] Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení otázky, zda v řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka z důvodu rozporu zájmů člena statutárního orgánu se zájmy právnické osoby lze posuzovat důvodnost žaloby, k jejímuž podání má být hmotněprávní opatrovník jmenován. Tato otázka v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

III. Důvodnost dovolání

a) Použité právní předpisy

[19] Podle § 165 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), soud jmenuje právnické osobě opatrovníka, a to i bez návrhu, jsou-li zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy právnické osoby a nemá-li právnická osoba jiného člena orgánu schopného ji zastupovat.

[20] Podle § 486 odst. 1 o. z. soud jmenuje opatrovníka právnické osobě, která to potřebuje, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva.

b) Právní posouzení věci

[21] Ustanovení určující, že soud jmenuje opatrovníka právnické osobě, potřebuje-li to, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva (§ 486 odst. 1 o. z.), je generální

klausulí uvozující obecná kritéria, která musejí být bezpodmínečně naplněna, aby mohlo ke jmenování opatrovníka dojít. Tato obecná kritéria musejí být naplněna i tehdy, má-li ke jmenování hmotněprávního opatrovníka dojít při absenci dostatečného počtu členů statutárního orgánu (§ 165 odst. 1 o. z.) anebo kvůli střetu zájmů člena statutárního orgánu se zájmy právnické osoby (§ 165 odst. 2 o. z.) [v literatuře srov. Havel, B. In: Melzer, Tégel a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III (§ 419 až 654). Praha: Leges, 2014, § 486, marg. č. 3; Ruban, R., Brejchová G. In: Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I (§ 303–654). Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2022, § 486, marg. č. 28; obdobně Dědič, J. Interpretací problémy úpravy opatrovnictví ve vztahu k obchodním korporacím. XXIV. Karlovarské právnické dny, 2016, s. 477–480, 491].

[22] Dovojuje-li tedy dovolatelka, že pro jmenování kolizního opatrovníka musí být naplněny pouze podmínky § 165 odst. 2 o. z., nelze s jejím názorem souhlasit. Kromě toho, že musí být zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy právnické osoby a že právnická osoba nesmí mít jiného člena orgánu schopného ji zastupovat (§ 165 odst. 2 o. z.), musí právnická osoba jmenování (kolizního) opatrovníka potřebovat pro to, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva (§ 486 odst. 1 o. z.).

[23] Ostatně i proto Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi opakuje, že jmenování hmotněprávního opatrovníka je až krajním řešením (ultima ratio) [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4384/2015, uveřejněné pod číslem 102/2016 Sb. rozh. obč., ze dne 20. 4. 2016, sp. zn. 29 Cdo 3899/2015, uveřejněné pod číslem 59/2017 Sb. rozh. obč., ze dne 17. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 1382/2019, uveřejněné pod číslem 51/2020 Sb. rozh. obč., odst. 21, nebo ze dne 17. 3. 2020, sp. zn. 27 Cdo 3495/2019, odst. 14]. Argumentaci dovolatelky tedy z tohoto důvodu nelze bezezbytku přisvědčit.

[24] Dovolání je přesto důvodné.

[25] S dovolatelkou totiž lze souhlasit, že zkoumání toho, zda právnická osoba potřebuje jmenovat (kolizního) opatrovníka, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva (§ 486 odst. 1 o. z.), zásadně – viz níže odst. [27] a [28] – nezahrnuje předběžné řešení otázky, zda právnická osoba bude při spravování vlastních záležitostí či uplatňování svých práv úspěšná. Posuzování této otázky by totiž nepřiměřeně předjímalo budoucí vývoj, k němuž může při správě záležitostí právnické osoby či uplatňování jejich práv dojít.

[26] Vývoj budoucích událostí je zpravidla stěží předvídatelný, a tak je většinou obtížné jej prokázat. Již jen to, že by ke zjišťování budoucího vývoje zpravidla bylo zapotřebí provést rozsáhlé dokazování, přitom koliduje s účelem (kolizního) opatrovnictví právnických osob. Jeho smyslem je neprodleně a operativně řešit situaci, kdy je jmenování (kolizního) opatrovníka zapotřebí, aby mohly být spravovány záležitosti právnické osoby nebo aby mohla být hájena její práva. V řízení o jmenování (kolizního) opatrovníka tak soudu zásadně nepřisluší posuzovat, zda právnická osoba bude úspěšná při spravování vlastních záležitostí či uplatňování svých práv, k němuž má být (kolizní) opatrovník jmenován.

[27] Navzdory právě uvedenému závěru je však namístě zdůraznit, že k řešení otázky, zda právnická osoba potřebuje jmenovat (kolizního) opatrovníka, aby mohly být spravovány její záležitosti nebo aby mohla být hájena její práva (§ 486 odst. 1 o. z.), soud nesmí přistupovat mechanicky. Jestliže by měl být (kolizní) opatrovník jmenován jen ke svévolnému nebo zřejmě bezúspěšnému uplatňování nebo bránění práva, potom jej jmenovat nelze, neboť nejsou (nemohou být) naplněny předpoklady § 486 odst. 1 o. z.

[28] Obecně tedy sice platí, že soud v řízení o jmenování (kolizního) opatrovníka zásadně není oprávněn posuzovat, zda právnická osoba bude úspěšná při spravování vlastních záležitostí či

uplatňování svých práv, k němuž má být (kolizní) opatrovník jmenován. I přesto však činnost soudu nelze redukovat na ryze formální (oddělené) posouzení toho, zda jsou naplněny jednotlivé předpoklady pro jmenování (kolizního) opatrovníka. Již v řízení o jmenování (kolizního) opatrovníka tak musí být ponechán prostor pro rozhodnutí soudu právnické osobě (kolizního) opatrovníka nejmenovat, je-li na první pohled (prima facie) zřejmé, že jmenování (kolizního) opatrovníka v dané konkrétní situaci nemůže sloužit svému účelu.

c) Aplikace výše uvedených (obecných) závěrů v projednávané věci

[29] Navrhovatelka se v projednávané věci domáhá, aby byl společnosti jmenován (kolizní) opatrovník, z toho důvodu, aby se mohl jménem společnosti domáhat u soudu vyloučení většinového společníka (§ 204 z. o. k.). Přitom zdůrazňuje, že „vyčlenění“ podílu většinového společníka do svěřenského fondu bylo účelové, a tak je neplatné.

[30] Za těchto okolností nejde o případ, kdy by bylo na první pohled zřejmé, že jmenování (kolizního) opatrovníka nemůže sloužit svému účelu. S dovolatelkou proto lze souhlasit, že soudům v tomto případě nepříslušelo posuzovat, zda bude společnost při uplatňování tohoto svého práva úspěšná. Jestliže tak učinily, je jejich právní posouzení věci nesprávné.

d) Zmatečnostní vada

[31] Je-li dovolání přípustné, Nejvyšší soud přihlíží (nad rámec přezkumu důvodů vymezených v dovolání) podle § 242 odst. 3 o. s. ř. i k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a 229 odst. 3 o. s. ř. Takovou vadou je podle § 229 odst. 1 písm. c) o. s. ř. i situace, kdy účastník řízení před soudem nemohl vystupovat (§ 29 odst. 2 o. s. ř.), aniž by byl řádně zastoupen.

[32] K tomu viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 8. 2012, sp. zn. 21 Cdo 2190/2011, ze dne 12. 4. 2018, sp. zn. 21 Cdo 2646/2016, ze dne 24. 3. 2020, sp. zn. 27 Cdo 616/2019, odst. 21, ze dne 9. 3. 2021, sp. zn. 27 Cdo 1617/2019, odst. 27, ze dne 9. 2. 2022, sp. zn. 27 Cdo 2286/2021, uveřejněné pod číslem 1/2023 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 1/2023“), odst. 42, nebo ze dne 14. 2. 2023, sp. zn. 21 Cdo 3139/2022, odst. 21, či usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 9. 2016, sp. zn. II. ÚS 741/16, a přiměřeně nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2017, sp. zn. III. ÚS 3206/16, a ze dne 23. 5. 2017, sp. zn. II. ÚS 3039/16.

[33] Účastníkem řízení o jmenování (kolizního) opatrovníka je i člen statutárního orgánu právnické osoby, jehož zájmy jsou (podle tvrzení navrhovatelky) v rozporu se zájmy právnické osoby (§ 165 odst. 2 o. z.). Je tomu tak proto, že jde o osobu, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno (§ 6 odst. 1 zákona č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních; dále jen „z. ř. s.“) [viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1875/2018, uveřejněné pod číslem 94/2019 Sb. rozh. obč.]. Je-li totiž právnické osobě (kolizní) opatrovník pravomocně jmenován, přebírá (kolizní) opatrovník danou část působnosti statutárního orgánu právnické osoby.

[34] Řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka právnické osoby podléhá úpravě zákona o zvláštních řízeních soudních, s tím, že jde o jedno z řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob ve smyslu § 85 z. ř. s. (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 1. 2023, sp. zn. 27 Cdo 3039/2022, odst. 34). Účastníci řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka právnické osoby sice nevystupují v kontradiktorním postavení (jde o tzv. nesporné řízení); i v nesporném řízení však platí, že za právnickou osobu nemůže (v řízení) jednat ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy právnické osoby (§ 21 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s.). Otázku, zda mezi účastníky v řízeních, která nemají spornou povahu, dochází ke střetu zájmů (§ 21 odst. 4, resp. § 32 odst. 2 o. s. ř.), je přitom nutné řešit s odkazem na povahu (hmotně)právního vztahu, který má být v řízení vypořádán (srov. R 1/2023, odst. 34).

[35] V poměrech řízení o jmenování (kolizního) opatrovníka je klíčové, jak je vymezen důvod, pro který má být právnické osobě opatrovník jmenován.

[36] Má-li tak být právnické osobě hmotněprávní opatrovník jmenován proto, že jsou zájmy člena statutárního orgánu v rozporu se zájmy právnické osoby, aniž by právnická osoba měla jiného člena orgánu schopného ji zastupovat (§ 165 odst. 2 o. z.), potom je namístě vycházet z toho, že dochází k imanentnímu střetu zájmů mezi právnickou osobou a tím členem statutárního orgánu, jehož střet zájmů má být důvodem pro jmenování hmotněprávního opatrovníka. Proto za právnickou osobu v řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka podle § 165 odst. 2 o. z. nemůže (nesmí) jednat ten, jehož střet zájmů je důvodem pro jmenování opatrovníka.

[37] V projednávané věci se navrhovatelka domáhá, aby soud společnosti jmenoval hmotněprávního opatrovníka s tím, že většinový společník je současně i jediným jednatelem společnosti. Přitom tvrdí, že jsou zájmy většinového společníka v rozporu se zájmy společnosti, neboť společnosti má být (kolizní) opatrovník jmenován, aby mohl podat návrh na vyloučení většinového společníka ze společnosti soudem.

[38] Za této situace mezi většinovým společníkem a společností dochází ke střetu zájmů ve smyslu § 21 odst. 4 o. s. ř. Proto většinový společník není oprávněn za společnost v tomto řízení jednat. Udělila-li tedy společnost jednající většinovým společníkem (jako jednatelem) procesní plnou moc advokátce Mgr. Kateřině Korpasové (č. l. 22), potom šlo o procesní úkon učiněný osobou, která nebyla oprávněna jednat v řízení jménem společnosti a jejíž jednání tak společnosti (z tohoto důvodu) nelze přičítat.

[39] Řízení je tedy zatíženo vadou uvedenou v § 229 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť před soudem společnost – jako účastnice řízení – nemohla vystupovat (§ 29 odst. 2 o. s. ř.) a nebyla řádně zastoupena.

e) Obiter dictum

[40] Nad rámec odůvodnění nezbytného pro zodpovězení otázky, jež činila dovolání přípustným (jako obiter dictum), má Nejvyšší soud za potřebné poukázat na skutečnost, že s účinností od 1. 1. 2021 lze společnickou žalobu podle výslovného znění § 157 odst. 2 písm. d) z. o. k. podat také pro uplatnění práva společnosti na vyloučení společníka ze společnosti soudem podle § 204. V další fázi řízení tak soudy nižších stupňů zváží, zda společnost za daných okolností skutečně potřebuje, aby jí soud jmenoval (kolizního) opatrovníka ke správě svých záležitostí nebo k tomu, aby mohla hájit svá práva (§ 486 odst. 1 o. z.), jestliže by mohla sama navrhovatelka – jako její společnice (za podmínek § 157 a násl. z. o. k.) – uplatnit právo na vyloučení většinového společníka ze společnosti soudem.

f) Shrnutí

[41] Jelikož právní posouzení první z dovolacích otázek není správné a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl dovolatelkou uplatněn právem, Nejvyšší soud – aniž by ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) – zrušil usnesení odvolacího soudu a spolu s ním (kvůli zmatečnostní vadě) i usnesení soudu prvního stupně. S tím věc Nejvyšší soud vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Další články:

- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)